

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP CRIF**, ως τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.080 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.540. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 12 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικής online survey πλατφόρμας. Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνονται 2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

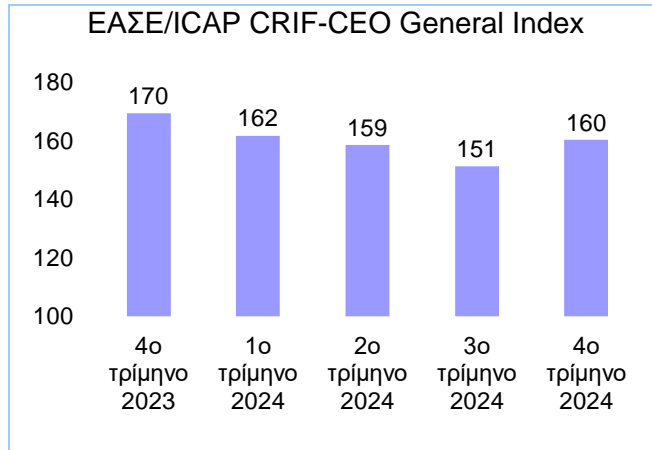
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 3^ο τρίμηνο του 2024 το ΑΕΠ των 20 χωρών της ευρωζώνης και των 27 χωρών μελών της Ε.Ε αυξήθηκε κατά 0,4% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 3^ο τρίμηνο του 2023 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ διαμορφώθηκε σε 0,9% στην ευρωζώνη και σε 1,0% στην ΕΕ(27). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο του 2024 (έναντι του 3^{ου} τριμήνου 2023) διαμορφώθηκε σε +2,7%. Η υψηλότερη αύξηση έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Μάλτα (+5,4%) και ακολούθησαν η Κροατία (4,1%), Δανία (3,9%), Κύπρος (3,8%), Ισπανία (3,4%), Ιρλανδία (2,5%), Ελλάδα, Βουλγαρία και Λιθουανία (2,4%), Πορτογαλία (1,9%), Ολλανδία, Πολωνία και Σλοβακία (1,7%), Τσεχία (1,3%), Βέλγιο, Γαλλία και Λουξεμβούργο (1,2%), Σλοβενία (1,0%), Σουηδία (0,7%), Φινλανδία (0,5%), Ιταλία (0,4%), ενώ αρνητική ήταν η μεταβολή στις Γερμανία και Ρουμανία (-0,3%), Εσθονία (-0,6%), Ουγγαρία (-0,7%), Αυστρία (-0,8%) και Λετονία (-1,0%). Για την Ελλάδα η ετήσια ανάπτυξη για το 2024 προβλέπεται σε +2,3%³.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)⁴ για την ευρωζώνη σημείωσε πτώση από 96,7 τον Σεπτέμβριο του 2024 σε 94,5 τον Δεκέμβριο του 2024.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Δεκέμβριο του 2024.

Το τελευταίο τρίμηνο του 2024 ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP CRIF-CEO General Index) σημείωσε ανάκαμψη και διαμορφώθηκε στις 160 μονάδες έναντι 151 το προηγούμενο τρίμηνο. Η επάνοδος του δείκτη στο επίπεδο που είχε διαμορφωθεί το πρώτο εξάμηνο του 2024 δείχνει ότι οι CEOs εξακολουθούν να έχουν αισιοδοξία για την θετική πορεία τόσο των επιχειρήσεων που διοικούν όσο και για το σύνολο της Ελληνικής οικονομίας παρά την διεθνή γεωπολιτική αστάθεια σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές και τον χαμηλό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

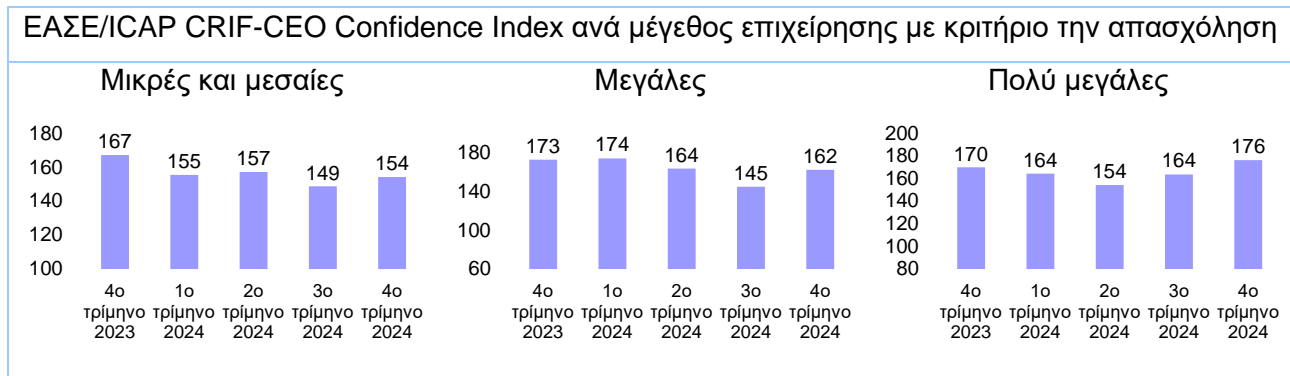

² Eurostat, euro indicators, 6 December 2024.

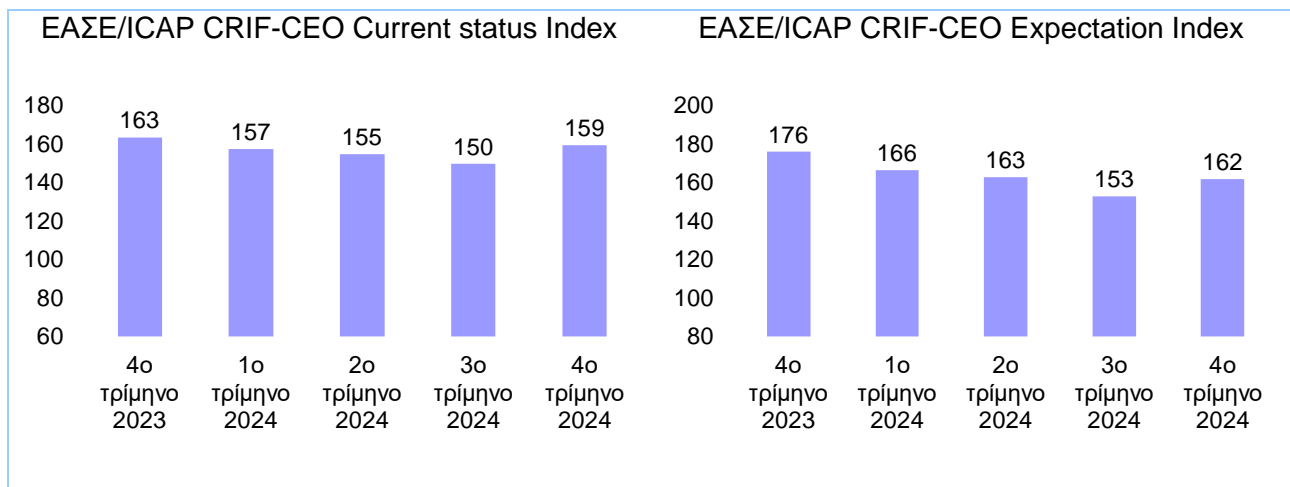
³ OECD, ECONOMIC OUTLOOK, December 2024.

⁴ European Commission, Business and consumer survey results for December 2024, 8 January 2025.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία μεγέθους δείχνει αύξηση του δείκτη σε όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων.

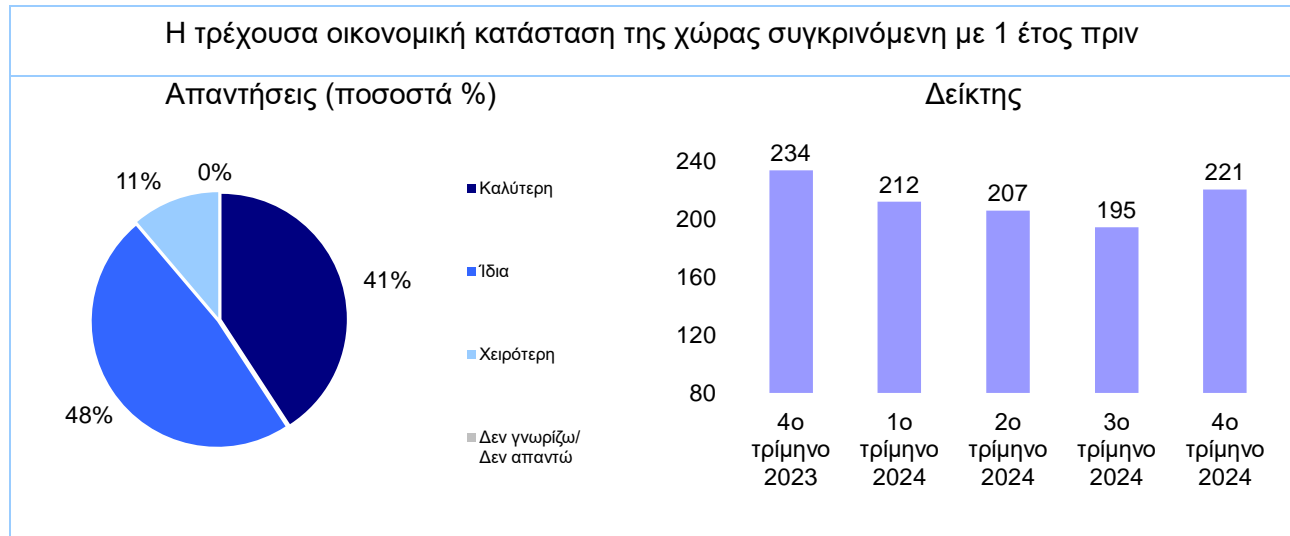

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) παρουσίασε άνοδο στις 159 μονάδες έναντι 150 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο και ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) βελτίωση στις 162 μονάδες έναντι 153 το προηγούμενο τρίμηνο.

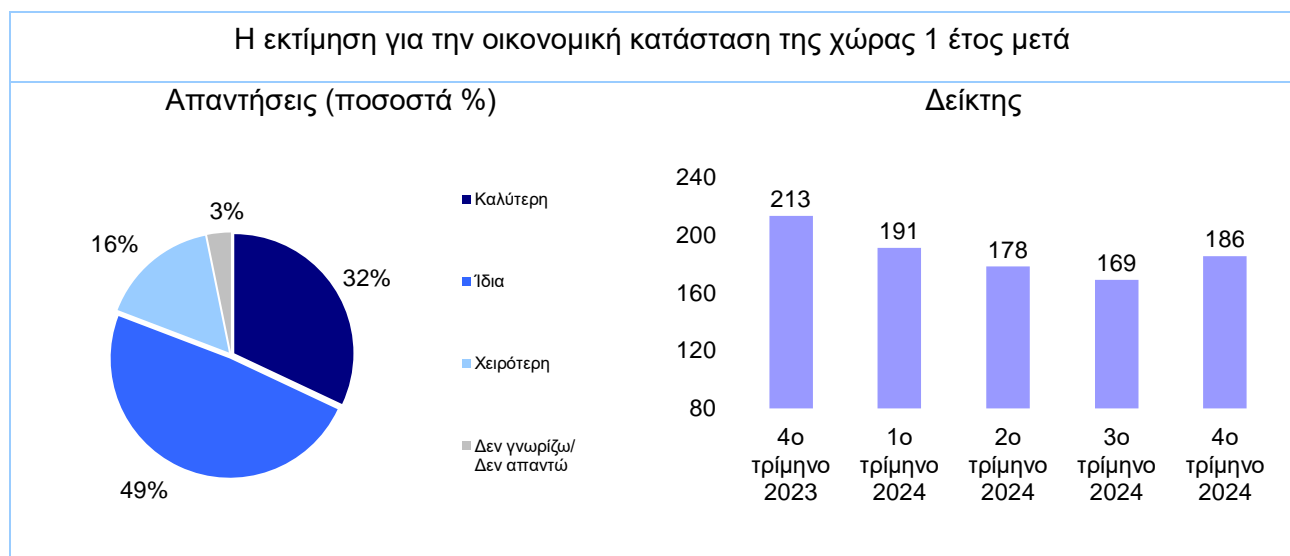

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Δεκεμβρίου 2024

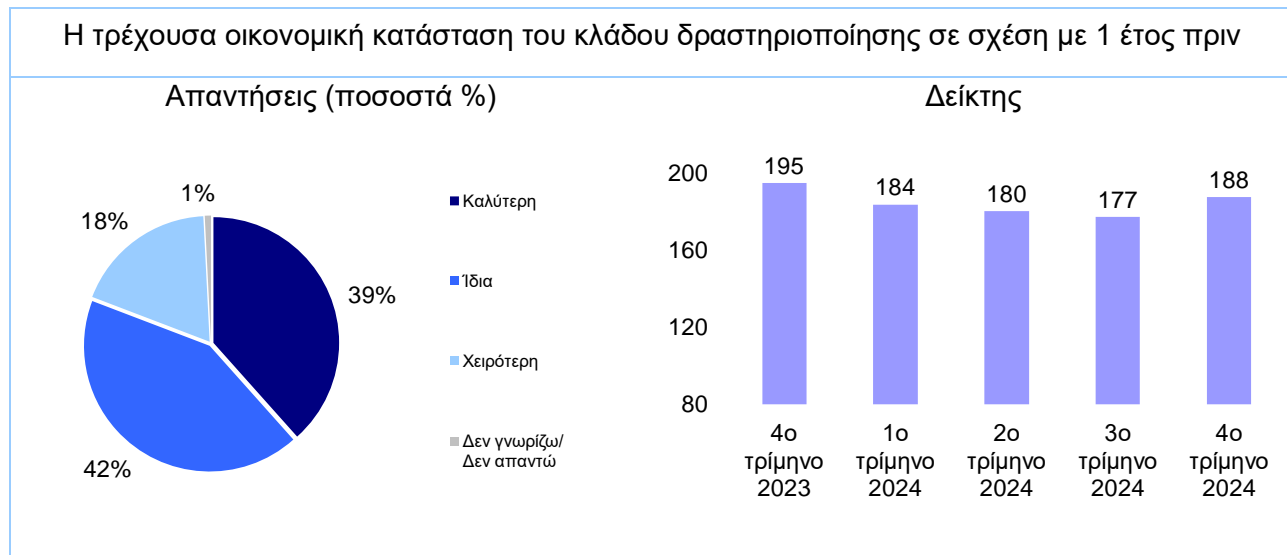
Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας παρουσίασε βελτίωση στις 221 μονάδες έναντι 195 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν, αυξήθηκε σε 41% έναντι 26% το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας διαμορφώθηκε σε 48% για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.

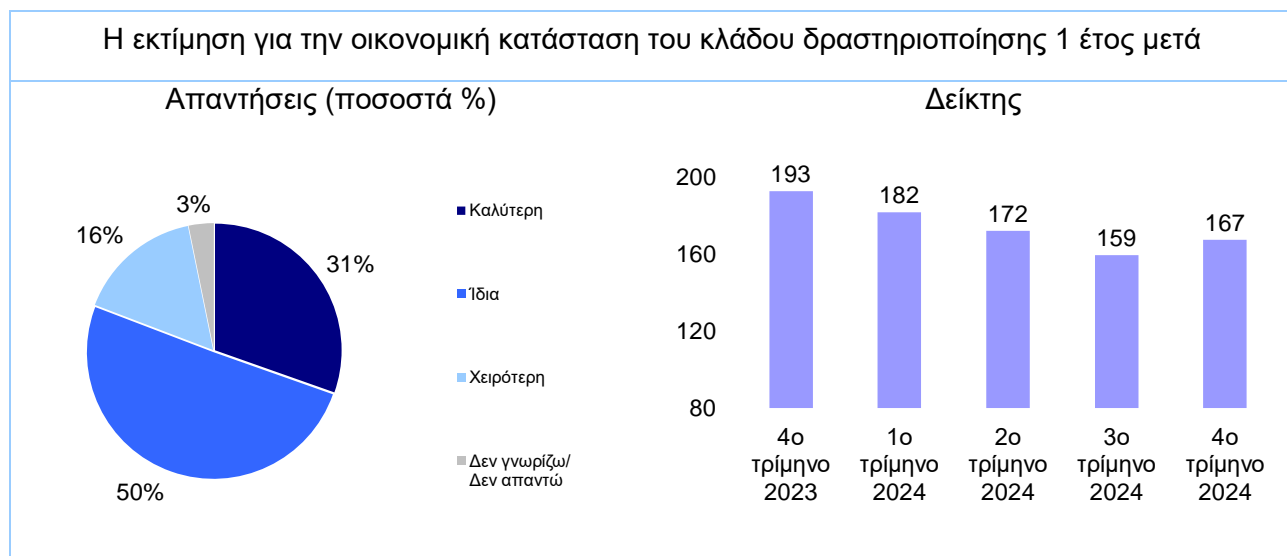
Ο δείκτης πρόβλεψης της οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά παρουσίασε άνοδο στις 186 μονάδες έναντι 169 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα βελτιωθεί στο επόμενο έτος αυξήθηκε σε 32% έναντι 25% το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 38% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

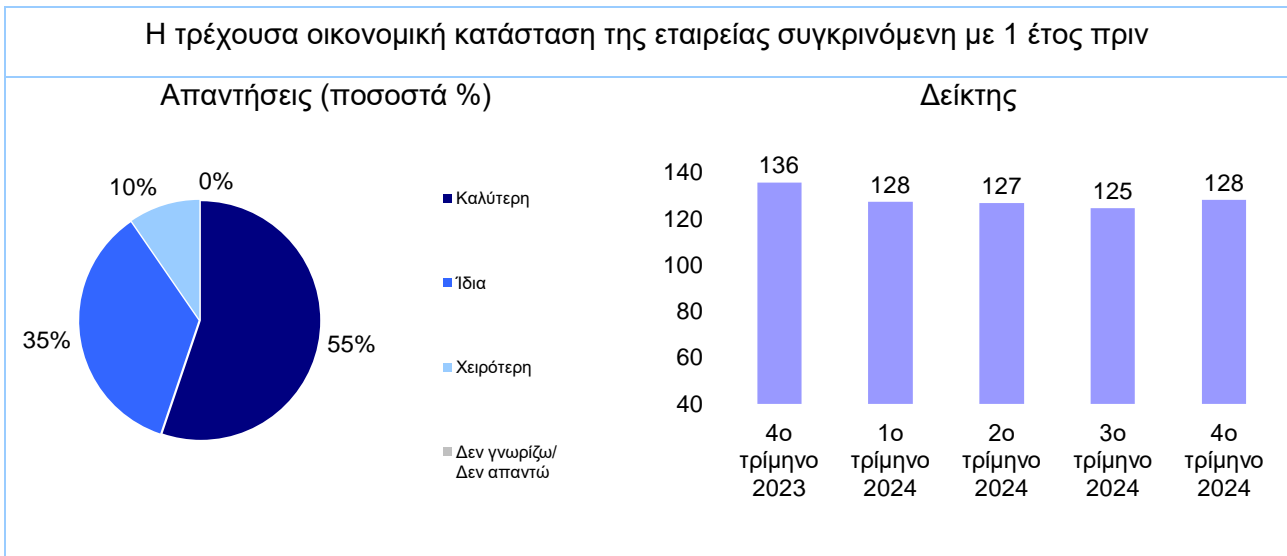
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε άνοδο στις 188 μονάδες έναντι 177 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν αυξήθηκε σε 39% έναντι 33% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που είναι αυξημένο σε 52% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

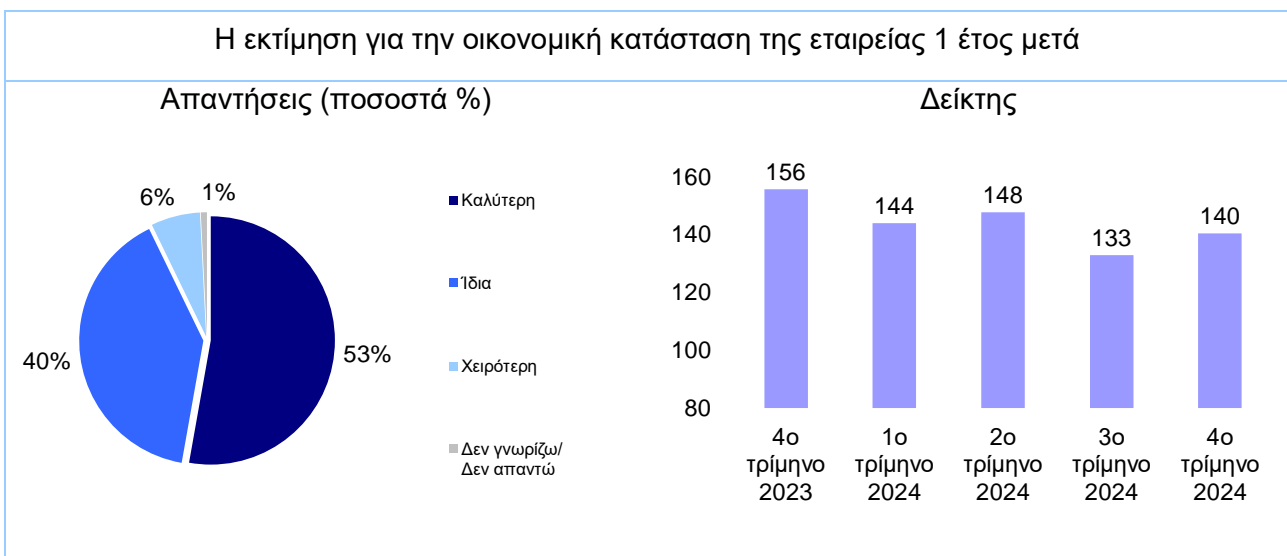
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης παρουσίασε αύξηση στις 167 μονάδες έναντι 159 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή διαμορφώθηκε σε 31%, ενώ το ποσοστό αυτό είναι αυξημένο σε 42% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

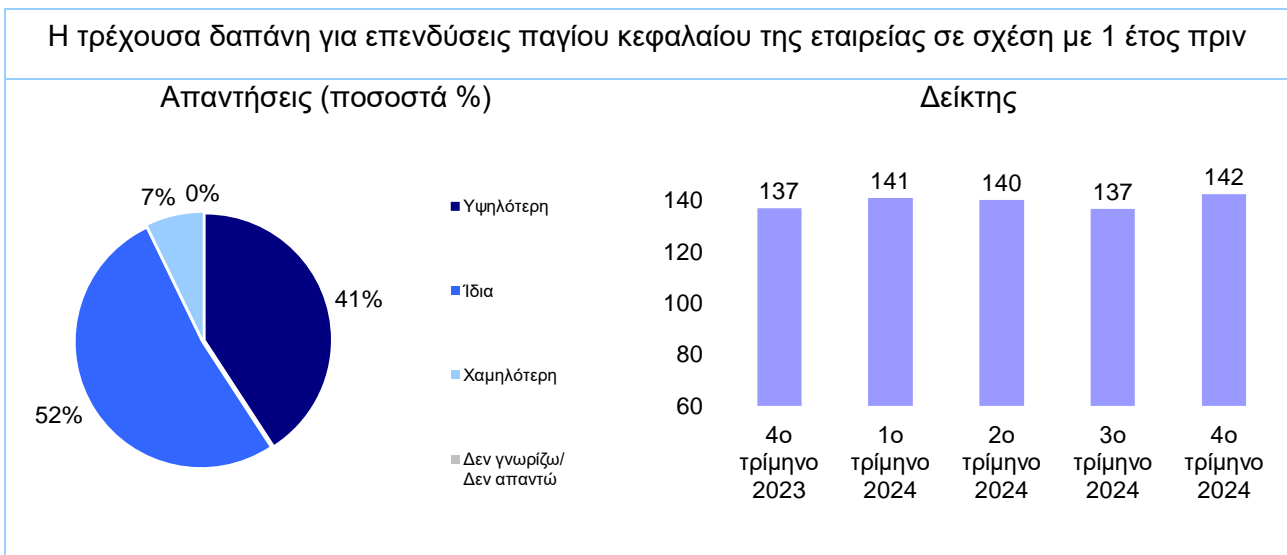
Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών αυξήθηκε στις 128 μονάδες έναντι 125 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους έχει βελτιωθεί σε σχέση με ένα έτος ανήλθε σε 55%, ποσοστό που αυξάνεται σε 66% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και σε 67% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

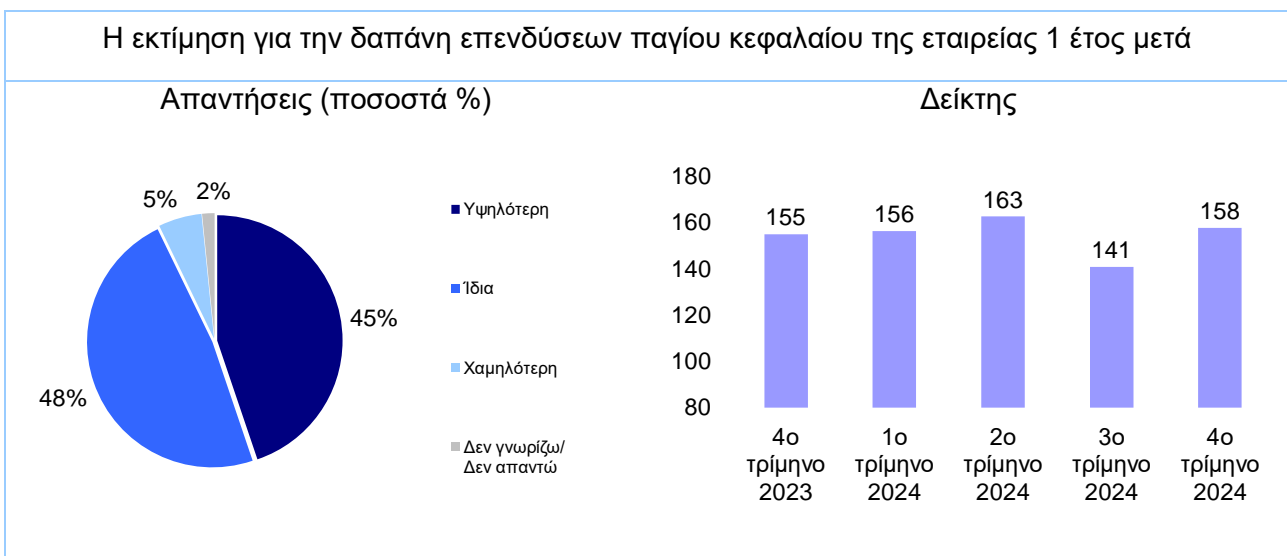
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος σημείωσε άνοδο στις 140 μονάδες έναντι 133 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που αναμένει βελτίωση στο επόμενο έτος ανήλθε σε 53%, ποσοστό που αυξάνεται σε 67% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

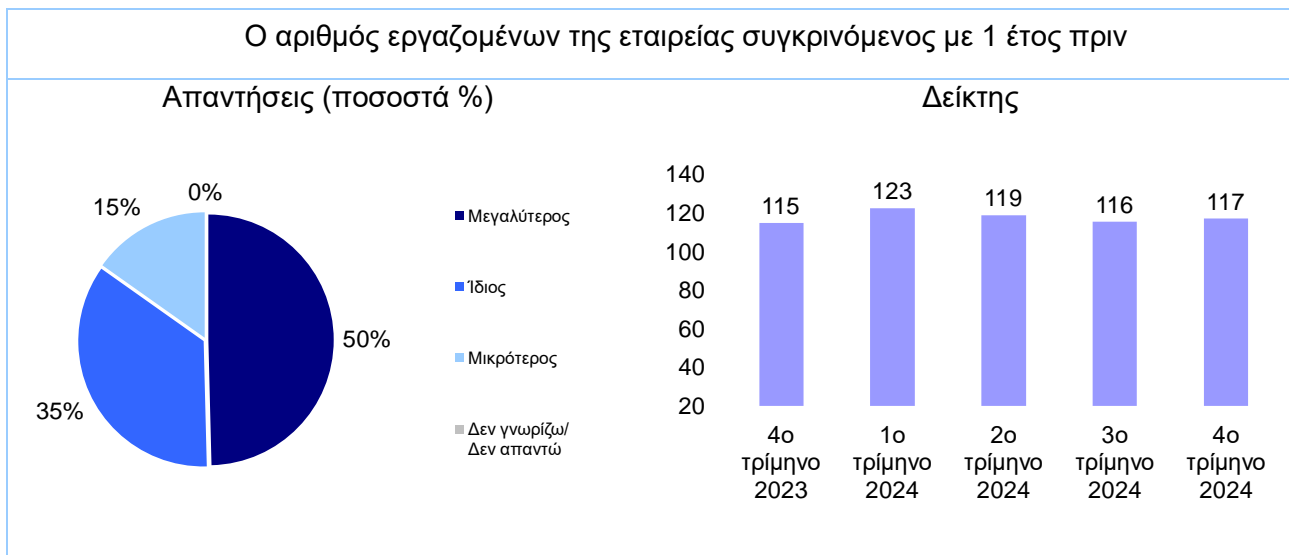
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε άνοδο στις 142 μονάδες έναντι 137 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος ανήλθε σε 41%, ενώ για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων είναι αυξημένο σε 55% και για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων σε 62%.

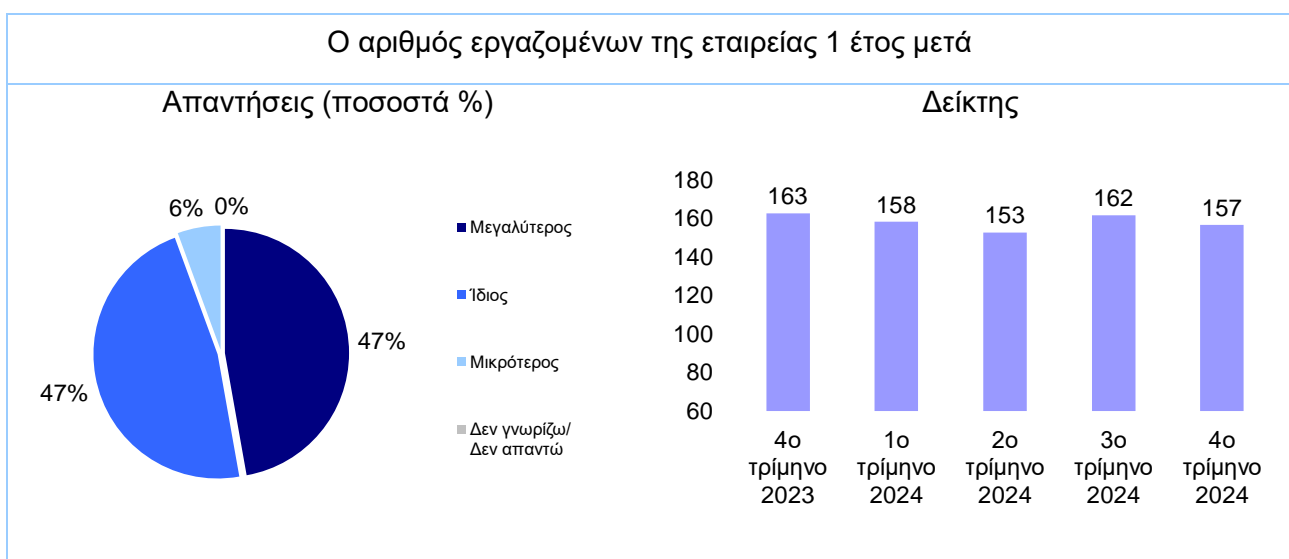
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών βελτιώθηκε σημαντικά στις 158 μονάδες έναντι 141 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις τους θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, διαμορφώθηκε σε 45%, έναντι 32% το προηγούμενο τρίμηνο. Για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 67%.

Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης παρουσίασε οριακή αύξηση στις 117 μονάδες έναντι 116 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι μεγαλύτερος σε σύγκριση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 50% (έναντι 47% το προηγούμενο τρίμηνο), ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 70% για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων και 66% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης αντίθετα μειώθηκε στις 157 μονάδες έναντι 162 το προηγούμενο τρίμηνο. Το μερίδιο των CEOs που δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά διαμορφώθηκε σε 47% ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 57% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

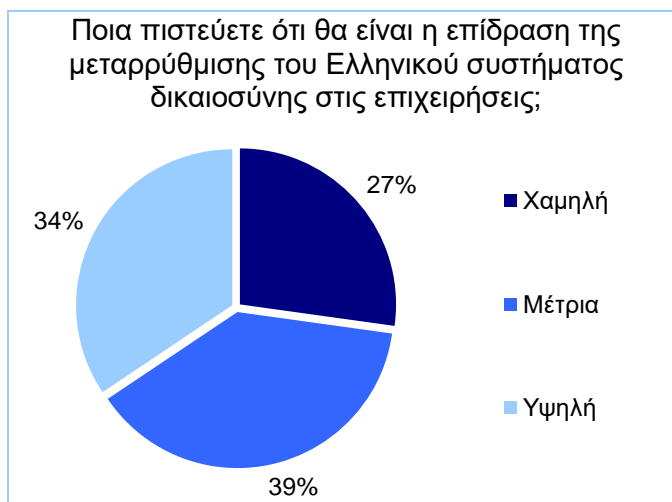
Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η

εκτίμηση τους για το επίπεδο αναντιστοιχίας μεταξύ ζητούμενων και προσφερόμενων δεξιοτήτων στην Ελληνική αγορά εργασίας.

Επτά στους δέκα CEOs θεωρούν ότι το επίπεδο αναντιστοιχίας κυμαίνεται από χαμηλό ως μέτριο, ενώ αντίθετα τρεις στους δέκα δήλωσαν ότι είναι υψηλό. Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων δήλωσαν σε μεγαλύτερο ποσοστό (38%) έναντι των λοιπών μεγεθών ότι η ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο

αναντιστοιχίας.

Από τους CEOs ζητήθηκε επιπλέον η άποψη τους για την επίδραση της μεταρρύθμισης του Ελληνικού συστήματος δικαιοσύνης στις επιχειρήσεις. Το 27% των CEOs απάντησαν ότι η επίδραση της μεταρρύθμισης του συστήματος δικαιοσύνης στις επιχειρήσεις θα είναι χαμηλή, το 39% μέτρια και το 34% υψηλή. Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων διαφοροποιούνται έναντι των λοιπών μεγεθών δηλώνοντας σε ποσοστό

43% ότι η επίδραση της μεταρρύθμισης θα είναι χαμηλή.